

na tisoč tisoče s trebuhom za kruhom. Cele kope takih iz-tradanih delavcev se klatijo okoli, zlasti po me-tih, pa že tudi po kmetih. Nekteri ponižno prosijo kruha, drugi si ga jemljejo s silo, tretji pa kažejo bogatim srdite zobé, in kuhajo v srecu krvavo maščevanje. Liberalci sami s strahom spoznajo: zavozili smo! Ubijajo si glave, kakó z delom in kruhom preskrbeti uboge in zabraniti ogenj socialnega punta, ki se na stiehi zdaj te zdaj one države prikaže. Mnogo ugibajo, ali pravega ne uganejo. —

3. V verskem oziru. Boga so odpravili iz politike. Pravijo, da politikarjem, kadar postavijo delajo, se nikakor ni treba ozirati na božjo večno in nespremenljivo postavo; kajti novošegna država je sama sebi svoj bog. Kar večina sklene, to je postava in tedaj tudi pravica, ali se z božjo postavo vjema ali ne, na tem ni celó nič ležeče. Da; Bog in njegova cerkev ima v novošegnih državah od zdaj zanaprej le toliko in le tiste pravice, ktere ji liberalni postavodajalci milostno podarijo. Od tod pa prihaja, da so si postavili in pravica vedno bolj navskriž, da so ljudstva vedno bolj nezadovoljne, in države vedno bolj nesrečne. Ker v politiki ni Boga, zato tudi ni svitlobe in mazila sv. Duba. Srdito se gledajo stranke, srdito se gledajo države, srdito se gledajo narodi, in naša razburjena domišlija zagleda krvavi vojskini meč na obnebi zdaj te, zdaj one države. Zmešajava je splošna in nevarnost vedno večja. Tudi to spoznajo liberalci sami in že marsikteremu njih prvakov je po sili iz ust ušla beseda: zavozili smo! Pa kakor se tudi liberalci po vseh deželah zdaj že sami med seboj lasajo, in na nos na glavo postavijo spreminjajo in nove kujejo, na bolje le ne pridemo, ampak gremo očitno na huje.

In v tej vesoljni zmešnjavi milo zapojejo zvonovi vseh katoliških cerkev po vsem svetu ter nam oznanijo sveto leto. O da bi spoznali njegovo dobroto vsi, in zlasti še liberalci, vi, kako prav o pravem času vam pride, ter vam ob uri, ko vas lastna modrost zapušča, svojo nebeško pomoč v vseh treh obzirih ponuja!

Sv. leto kliče prvič k pokori in pravemu poboljšanju življenja. Sovražnikom oznanjuje spravo, tatovom in roparjem zapoveduje povračilo tujega blaga, zapravljevcem nalaga varčnost in zmernost, in pohujšljivim mehkužencem zatajevanje samega sebe. Koliko nesrečnih je še denes na poti hudodelstva in na stezi v ječo, ki bodo z božjo pomočjo v sv. letu zopet našli in nastopili stezo pravičnosti! Sv. leto oznanjuje pravo svobodo Božjih otrok, in le ti umejo brez nevarnosti za bližnjega rabiti največjo državno svobodo. —

Sv. leto kliče drugič k usmiljenju do ubogih. Z močjo božje besede trka na bogatinov zaklenjene škrinje zlata in srebra, ter jim veleva, da naj svoje dolgove pred Bogom po-

plačajo z milošnjo do ubogih na zemlji, po besedah Kristusovih: Karkoli ste storili enemu mojih najmanjših bratov, ste meni storili. Bogatinom določno reče, da brez usmiljenja do ubogih za-nje ni odpuščenja pred Bogom, in da more biti njih radodarnost tem večja, kolikor večja je ubogih nezakriviljena sila. Tako se spoznata oba, bogatin in ubožec, na pragu kat. cerkve kakor otroka istega Očeta v nebesih, ki sta dolžna se med seboj bratovsko ljubiti in podpirati. Po spričevanju zgodovine se nikoli toliko milošnje med uboge ne deli, kakor ravno v svetem letu. Vojaške armade še niso nikoli stalno zadušile socialnega punta ne v stariodavnih ne v novejših državah; pravo gasilo ima le cerkev Kristusova, njegovo ime je krščanska ljubezen, ki jo sv. leto z močnim glasom oznanjuje.

Sv. leto kliče tretjič k molitvi, in sicer k združenji, obilni in stanoviti molitvi v procesijah in pri štacijonih za sv. odpustke odločenih. In zakaj se bo toliko molilo in prosilo? Berite okrožnico sv. Očeta, berite pastirske liste naših škofov. Ena in ista molitev je povsodi naročena; — molitev namreč, da bi sv. Duh razsvetlil cerkvene in državne vladarje in njih svetovalce in pomočnike, naj bi sebi izročene podložnike z modrostjo vodili po stezi pobožnosti in pravice; — da bi večni Bog vsem vladarjem in oblastnikom mir in ednost dodelil; — in da bi vsegamogočna milost božja vse zmote in grehe zatrla, zmotene in grešnike pa na stezo resnice in pravice zavrnila. Kaj, ako bi bila naša molitev taka, da bi vredna postala vslisanja Božjega, ali bi hipoma ne končale vse državine homatije in ne zginile vse bojazni krvavih vojsk?

Tedaj, dragi politikarji! ki še vedno, preden svoja zborovanja začnete, v očitni službi Božji sv. Duba na pomoč kličite, če ni vse to od vaše strani le na videz storjeno (kar misliti nočemo), nikakor ne smete in ne morete pisano gledati sv. leta in njegovih procesij in njegovih pobožnosti; vsaj se te pobožnosti v eni edini molitvi izhajajo, da bi luč sv. Duba vso cerkev Kristusovo in vse države prešinila in njegovo mazilo vse cerkvene in državne rane zacelilo. — Mnogo sredstev in zdravil ste že poskušali, ali vse skupaj ni nič pomagalo; poskusite toraj brez strahu in srčno še tudi pomočke in zdravila svetega leta. Pomoč vam je gotova. —

V to ime pomози večni Bog, in dodeli milostljivo, da bi se zlasti vsi Slovenci dobrot in milosti sv. leta prav obilno vdeležili, in tudi med njimi bo ponehal cerkveni in politični prepir, ter jim zopet zasijala nebeška zvezda miru in sprave in ljubezni bratovske!

Nekoliko črtic iz Ofenheimove pravde.

V zadnjem listu je „Gospodar“ po dosti obširnem uvodu svojim bralcem pravil „kaj da je

bivši minister dr. K. Giskra pri svojem zaslišanju pred porotno sodnijo govoril; danes bočemo izpovedi druge ekscelencije, sedanjega ministra trgovinstva, dr. A. Banhansa, posneti.

Po storjeni prisegi izpovedal je dně 28. jan. minister, da je res žl. g. Glaser dve opravnini (proviziji) za 25.000 gld. dobil. On sam (Banhans) pravi, da je kot ud opravičnega sveta, pa ne kot ustanovnik hipotekarne rentne banke, za svoj trud 6000 gld. nagrade v denarju in 20 akcij česke železnice dobil. Ravnatelj Lōw-u se je stavbina priklada od 1000 gld. za miljo izplačala. Kolikor se mu dozdeva, natanko ne more tega povedati, je za svoje akcije 400 gld. dobička potegnil. O tistih 5000 gld., ktere je W. Glaser za neko neznano osebo prejel, pravi gosp. minister, da ne more nič povedati. Z Glaser-jem ja zdaj, pa ne prej, dobro znan; ali tu pod prisego potrjuje, da pri celi tej stvari ni imel nobenih pristranskih namenov, ampak edino le koristi česke severne železnice pred očmi. Ko je potem zagovornik Ofenheimov dr. Neuda zahteval, da se naj gospod minister še o nekterih drugih točkah razun njegovih zvez s česko-severno železnico pred sodnijo popraša, je vzbudilo to zahtevanje med predsednikom sodnije in državnim pravnikom na jedni in med zagovornikom na drugi strani tako živahen razgovor, da se je seja zarad posvetovanja sodnije, ali se naj zagovorniku ustreže ali ne, za nekaj časa prenehala. Sklep sodnije je bil, da se to ne zgodi; vsled tega se je med ministrom Banhansom in zagovornikom dr. Neudo naslednji prezanimivi razgovor vnel, ki ga od besede do besede svojim bralcem tukaj podamo.

Zagovornik: Niste li ekscelenca, razun teh 5000 gld. nič več dobili? —

Priča (min. Banhans): Drugega nič kakor teh 5000 gld. in sicer v oddelkih, jedenkrat 3000 gld. in drugikrat 2000 gld.

Zagovornik: Potem takem obžalujem, da sem prisiljen povedati, kar mi je o tej stvari znanega. Ne pod Vašim imenom, ekscelēca, ampak pod drugim, se je znaten znesek kot ustanovnik dobiček pri hipotekarni rentni banki vzdignil. Od tega zneska je Vaša ekscelenca jeden del potegnila, o čemur se nahaja pobotnica ad Vaše roke podpisana. Vi ekscelenca ste si v zadnjem času močno prizadevali, to pobotnico sopet nazaj v svoje roke dobiti.

Priča (s povzdignjenim glasom): Vedel sem in se bai, da se sedanji trenutek ne bode pustil memo iti, da bi se nova sumničenja na-me ne nakupičevala. Vse kar sem tu povedal, sem pod svojo prisego povedal. Jaz nisem nobenega daljnega zneska, kakor 5000 gld. vzdignil, in od tega za 2000 gld. pobotnico podpisal, pa si tudi v zadnjem času nisem prizadeval, od mene podpisane pobotnice nazaj v roke dobiti. Vse kar sem podpisal ali potegnil, bodem v vsakem času zagovarjal.

S tem je bilo zaslišanje ministra dra. Ban-

hansa kot priče pred sodnijo končano, ker je sodnija je že poprej bila sklenila, da se zastran drugih reči minister ne sme izpraševati. Tu sem spada posebno trditev zatoženca Ofenheima, da se je ostro postopanje proti njemu in sekvester proti železnici napel iz mrzenja g. ministra Banhansa, ker ni hotel Ofenheim po želji ministra vdeležiti se pri nakupovanju grajščin na Českem, da dobijo ustavaki večino glasov v velikem posestvu.

V ozki zvezi z sejo pa je pismo, ktero je minister Banhans zagovorniku dru. Neudi javno poslal in ki se takole glasi:

Blagorodni gospod!

Ob koncu svojega zaslišanja pred porotno sodnijo nisem več mogel natanko odgovoriti na vprašanja, ktera ste Vi zastran hipotekarne rentne banke do mene stavili. Izpovedujem toraj sledeče, kolikor mogoče odločno.

Iz oddanih akcij hipotekarne rentne banke sem za vsem 5000 gld. dobička pridobil in sicer kakor sem že pred sodnijo izpovedal, v oddelkih izplačanih po 3000 in 2000 gld. Oba zneska sem dobil l. 1871. O prvem znesku nisem pobotnico podpisal, o drugem znesku, 2000 gld. namreč sem pa pobotnico podpisal, ktero sem grofu Spiegelnu poslal. To pobotnico sem v zadnjem času, ko mi je šlo za to, da sem si svoj spomin nekoliko oživim, viditi hotel, in le na toliko sem se za to pobotnico briga. Ona je jedina, ki jo v tej zadevi podpisal. Trditev, da mi je pri tej stvari razun onega, že večkrat imenovanega zneska od 5000 gld. še kaj dano bilo, je neresnična. Trditev, da sicer nisem pod svojim, ampak pod drugim imenom znamenit znesek kot ustanovnik dobiček potegnil, zbada mojo osebo. Če se pa na to še dalje trdi, da je od tega zneska eden del na me prišel, da sem o njem pobotnico podpisal in si prizadeval, to pobotnico nazaj dobiti, zaznamuj m vse te tri dogodke kolikor morem najodločnejše kot neresnične.

To svoje pismo, v katerem odločno ugovarjam onim trditvam, o k erih ste rekli, da ste za nje porok, izročam zajedno tudi javnosti.

Z visokim spoštovanjem

Dr. Anton Banhans.*

Na to pismo je pa tudi zagovornik, dr. Neuda, javno odgovoril, kar bočemo prihodnjič pojasniti.

Gospodarske stvari.

Stroj za pletenje ležakov in stojakov.

V „Slov. Gospodarju“ so bili popisani „lembaški panji ali koši“, kako so sestavljeni, in med drugim je bilo rečeno, da so panji iz slame pleteni za čebelorejo najboljši. Okrogle slamnate panje zna skoro vsak vincar plesti, ker se blizo tako izdelavajo, kakor jerbasiali korbi, samo da se bolj debeli napravijo zavoljo toplote. Alj stojakov in ležakov ne zna vsak plesti, zato naj sledi tukaj obris in popis stroja za pletenje takošnjih panjev.

Stroj za pletenje ležakov in stojakov se napravi iz trdega lesa. Spodnja deska, v ktero se po straneh devet stebričev 0.030 Mm. širokih, 0.030 Mm. debelih in 0.450 Mm. visokih postavi, je 0.700 Mm. dolga in 0.030 Mm. široka (glej obris stroja in deske e). Med stebriči, črez ktere je od zgoraj primerno dolga letvica ali lišta pritjena, je pro-